

Rudno

Nazwa miejscowa Rudno, po raz pierwszy pojawia się w źródłach pisanych w 1229 r., jako osada w księstwie lubiszewsko-tczewskim. W tym pierwszym znanym zapisie, jest wzmianka o kasztelanie z Rudna *Pantinus castellanus de Rudna*. Był to prawdopodobnie krótki epizod w dziejach tej miejscowości, kiedy po przejściu ziemi gniewskiej przez Cystersów, był siedzibą kasztelana. Następnie w 1250 r. wieś została sprzedana przez księcia Sambora II, biskupowi wrocławskiemu. Potem po przejściu ziemi gniewskiej *terra gymeu* przez Krzyżaków w 1282 r., Rudno przeszło na ich własność i znajdowało się w granicach komturstwa gniewskiego. Ten stan trwa do 1466 r., kiedy w wyniku wojny trzynastoletniej Rudno wraz z całym Pomorzem Nadwiślańskim wróciło do Królestwa Polski. Jako dawna własność krzyżacka, została włączona do dóbr królewskich zorganizowanych na tym terenie, jako starostwo gniewskie. Początkowo wraz z Lignowami było dzierżawione przez gdańszczan, którzy czerpali z niego dochody. W połowie XVI w. z Rudna i Lignow utworzono odrębny kompleks dóbr (tenu), który wydzielano różnym osobom ze znanych rodów. W okresie od 1466 do 1772 roku dzierżawcami (tenutariuszami) byli: gdańszczanie Giese i Becherer, a następnie Konopaccy, Przyjemscy, Denhofowie i Czartoryscy. W 1772 r. w wyniku rozbiorów Rudno wraz z Pomorzem Nadwiślańskim zostało włączone do Królestwa Prus i wchodziło w skład powiatu kwidzińskiego. Okres zaborów trwał przez 148 lat tj. do 1920 r., kiedy Pomorze Gdańskie, a w tym Rudno wróciło do Polski. Wtedy wieś weszła w skład powiatu gniewskiego, a od 1932 r. tczewskiego. Czas przynależności do Polski był przerwany okresem okupacji niemieckiej 1939–1945. Potem do czasów obecnych Rudno było w Polsce i w powiecie tczewskim.

W czasie zmiany przynależności państwowej i własnościowej zachodziły zmiany nazw miejscowości, chociaż w przypadku Rudna były one nieznaczne.

Nazwa miejscowa Rudno występowała w źródłach pisanych w postaciach: Rudna 1229, Rudno 1250, Rudove 1250, Rudno, Rudowo 1336, Rauden 1359, Rowdenn 1491, Ruden 1503, Rawden 1525, Rudno 1534, Rauden 1549, 1566, Rudno 1597, Rudno 1624, Rauden 1790, Alding Rauden 1888, Rudno 1888, Rudno 1928, Rudno 1981.

Rudno to nazwa topograficzna z końcówką *-no* pochodząca od wyrazu pospolitego *rud*. Ten wyraz odnosi się do rudy darniowej, oznaczającej powstającą na torfowiskach

i innych podmokłych terenach skał osadów o niewielkiej zawartości elaza w postaci limonitu. Na terenie Polski był to powszechny, w celu uzyskania elaza był przetwarzany już od III w. p.n.e. i aż do XX w. (początkowo w piecach dymarkowych). Takie na terenie obecnego Rudna w licznych podmokłych zagłębieniach terenu były rudy białe, z których wytapiano elazo.

Aleksander Brückner w Słowniku etymologicznym (1), tak wyjaśnia znaczenie wyrazu *řruda* *ř ruda ó torf, bagnisko, řka mokra; rudawizna ó bagno z rud elazn , řkow ; ruda ó řimonit* dla barwy rudawej tak nazwany, oraz *ka dy minerał z którego si wytapia kruszec; ruda i hamer gdzie rudy topi , st d setki wsi tak nazwanych*.

K. Kluk w pracy *ŒO rzeczach kopalnych (1)*ö, pisał *řRudami dla ró no ci od kruszców powinni si nazywa owe, które s wcale mi kkie albo przynajmniej kruche; pospolicie znajduj si na mokrych miejscach*ö, a w dalszej części tekstu wyróżnia rudy białe i rudy wodne.

Badania archeologiczne z terenu Pomorza Nadwiślańskiego i Polski potwierdzają istnienie obok stanowisk archeologicznych dawnego hutnictwa, nazw miejscowości: Ruda, Rudawka, Rudka, Rudno, Rudniki, Rudzicz oraz Huta, Huciska, Hutki.

Tak, więc nazwa miejscowości Rudno pochodzi od rud darniowych, z których wytapiano elazo.

Bogdan Badziąg